

สรุปผลการวิจัย

ในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จำเป็นต้องมีการกำหนดพื้นที่เพื่อเป็นขอบเขตในการกำหนดเป้าหมายของการพัฒนา การจำแนกพื้นที่และทราบถึงปัญหาในพื้นที่ซึ่งมีความสำคัญต่อการวางแผนมาก การจำแนกพื้นที่ที่สามารถกระทำได้หลายวิธีด้วยกัน เช่น การเรียงลำดับ การใช้คะแนนมาตรฐาน การใช้ค่าดัชนีถ่วงน้ำหนัก และการใช้วิธีวิเคราะห์ตัวประกอบในการวิจัยครั้งนี้ได้เลือกใช้วิธีวิเคราะห์ตัวประกอบ เนื่องจากวิธีนี้จะช่วยแก้ไขข้อบกพร่องของวิธีอื่นได้ โดยมีตัวชี้ทางต่าง ๆ คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านประชากร ด้านการเกษตร และด้านสาธารณูปโภค ซึ่งตัวชี้เหล่านี้จะแสดงถึงระดับการพัฒนาของแต่ละจังหวัด โดยนำมาเป็นตัวแปรที่ใช้วัดความสำคัญรายจังหวัด เพื่อจำแนกกลุ่ม และค้นหาตัวแปรที่สำคัญในกลุ่ม อย่างไรก็ตามในการเลือกตัวชี้เพื่อเป็นตัวแทนในการวัดความสำคัญของแต่ละด้านควรจะต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของตัวชี้ (Auto correlation) ซึ่งถ้ามีตัวชี้ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันสูงมากอาจเลือกใช้เพียงตัวเดียว

จากการวิจัย พบว่าตัวแปรที่สำคัญของภาค คือ ความยาวถนนและพื้นที่ที่สามารถเพาะปลูกได้ นั่นคือ การเข้าถึงพื้นที่ข้อมจะนำมา ซึ่งความสะดวกในการคมนาคม ขนส่งสินค้า ตลอดจนการค้าเงินธุรกิจต่าง ๆ อีกทั้งการมีพื้นที่ ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ของที่ดินข้อมเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญ

จังหวัดที่เรียงลำดับความสำคัญแล้วจะปรากฏผลดังนี้คือ

1. จังหวัดนครราชสีมา
2. จังหวัดขอนแก่น
3. จังหวัดอุดรธานี
4. จังหวัดอุบลราชธานี
5. จังหวัดนครพนม
6. จังหวัดสุรินทร์

7. จังหวัดสกลนคร
8. จังหวัดบุรีรัมย์
9. จังหวัดหนองคาย
10. จังหวัดร้อยเอ็ด
11. จังหวัดมหาสารคาม
12. จังหวัดชัยภูมิ
13. จังหวัดศรีสะเกษ
14. จังหวัดกาฬสินธุ์
15. จังหวัดเลย
16. จังหวัดยโสธร

จังหวัดทั้งหมดนี้สามารถจำแนกกลุ่มได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มพื้นที่เด่น และกลุ่มพื้นที่ด้อย จังหวัดที่อยู่ในกลุ่มพื้นที่เด่นมี 4 จังหวัด คือ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดขอนแก่น จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดอุบลราชธานี โดยผลของการพัฒนาในเชิงแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 3-4 มีส่วนทำให้กลุ่มจังหวัดเหล่านี้เป็นกลุ่มเมืองหลักของภาค ตัวแปรที่สำคัญในกลุ่มนี้ คือ จำนวนประชากรเมือง ปริมาณการใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนในร้านค้าและในการอุตสาหกรรม พื้นที่ชลประทาน ยอดเงินฝาก และยอดเงินกู้ ซึ่งแสดงถึงความเป็นเมืองสูงมีการบริการทางด้านสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ที่อำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตอย่างยาวเมือง มีการออมทรัพย์และการลงทุนทางด้านการค้า และอุตสาหกรรมสูง

สำหรับกลุ่มพื้นที่ด้อยมี 12 จังหวัด คือ จังหวัดนครพนม จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดสกลนคร จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดหนองคาย จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดเลย และจังหวัดยโสธร เป็นกลุ่มที่ได้รับความสนใจในการพัฒนาจากรัฐบาลในช่วงที่ผ่านมา ไม่เท่าที่ควรประกอบกับลักษณะภูมิประเทศ และความอุดมสมบูรณ์ของดินก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้จังหวัดเหล่านี้ ถูกจัดอยู่ในกลุ่มพื้นที่ด้อย ตัวแปรที่สำคัญของกลุ่มนี้คือจำนวนครัวเรือนเกษตร พื้นที่เพาะปลูกสุทธิจำนวนประชากรรวมทั้งจังหวัด และยอดเงินกู้ ซึ่งแสดงถึงความเปราะบาง และ ประชากรอยู่ในภาคการเกษตรค่อนข้างสูง และมีความต้องการเงินทุนสูง

ในกลุ่มพื้นที่ด้อย จะเห็นว่าจังหวัดทั้ง 12 จังหวัด มีลำดับความสำคัญไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งผลการวิจัยนี้สามารถนำมาช่วยในการกำหนดการวางแผนพัฒนาในรายต่อไปได้ โดยจะเห็นว่าจังหวัดที่มีความพร้อมในการพัฒนามากกว่าจังหวัดอื่น ๆ มี 3 จังหวัด คือ จังหวัดนครพนม จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดสกลนคร ส่วนในกรณีที่ต้องการจะเร่งพัฒนาให้จังหวัดต่าง ๆ มีความเจริญทัดเทียมกัน ก็จะต้องทำการพัฒนาจังหวัดที่มีคะแนนความสำคัญต่ำสุดก่อน ซึ่ง 3 จังหวัดที่มีคะแนนต่ำสุดได้แก่ จังหวัดยโสธร จังหวัดเลย และจังหวัดกาฬสินธุ์

* ถ้าต้องการวางแผนพัฒนาในกลุ่มพื้นที่ด้อยนี้ ควรจะแบ่งกลุ่มพื้นที่นี้เป็นกลุ่มย่อยลงไปอีก เพื่อทราบว่าจังหวัดไหนที่พร้อมในการพัฒนาโดยมีตัวแปรหรือปัจจัยใดบ้างที่สนับสนุน

ถึงแม้ในการทำวิจัยครั้งนี้ จะได้ทำการวิจัยแต่เฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยวิธีการวิจัยนี้สามารถทำการวิเคราะห์ได้ทุกภาคและทั้งประเทศ ถ้ามีข้อมูลที่ทันสมัย สามารถหาได้ครบถ้วนโดยให้ครอบคลุมข้อมูลทุกด้านที่ใช้ในการวางแผน และหากสามารถวิเคราะห์ในระดับที่เล็กลงอาจเป็นระดับอำเภอ หรือเทศบาล ก็อาจทำให้ผลการวิเคราะห์ละเอียด และเห็นปัญหาได้ชัดเจนนำไปวางแผนได้ดีขึ้น

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย